

An-Nakbha

Det, jøderne fejrer som Israels oprettelse, mindes palæstinenserne som an-Nakbha – katastrofen. Under den arabisk-israelske krig i 1948-1949 blev omkring 700.000 palæstinensere fordrevet eller flygtede fra deres landsbyer. Og flere hundrede palæstinensiske byer og landsbyer blev affolket og ødelagt.

Flygtningene slog sig ned i nabolandene, og de og deres efterkommere tæller i dag adskillige millioner mennesker.

I de første år boede de palæstinensiske flygtninge i teltlejligheder, men nu er lejlighederne for længst omdannet til noget, der minder om slumbyer, hvor husene ligger presset sammen på alt for lidt plads, og indbyggerne er tvunget til at bygge opad, i takt med at antallet af familiemedlemmer vokser.

Husene i flygtningelejlighederne er adskilt af smalle jordveje eller cementgader, nogle steder med åbne kloakker i midten. Ledningerne hænger og dasker hen over de smalle gyder, når de indimellem falder ned, og folk får stød. Der er ingen steder, børnene kan gå ud at lege, eller mennesker kan hænge ud, ingen parker eller grønne områder, alt er bebygget.

Inde i husene har familierne måske et eller to rum. Sovemadrasserne er stablet op langs væggene om dagen, og fordelt over hele gulvet om natten, og så deler man ellers soveværelse med sine forældre og søskende, til man bliver gift og flytter hjemmefra. Er man en ung fyr, betyder det at flytte hjemmefra som oftest, at man sammen med sin far bygger en etage oven på huset til ens egen familie. Hvis man er pige, ja så er det samme procedure – bare ovre hos svigerfamilien.

Mange af flygtningene har stadig gemt nøglen til det hus, de i sin tid flygtede fra, selv om huset – og landsbyen, det lå i – måske slet ikke eksisterer længere. Nøglen går i arv fra generation til generation, og selv de oprindelige flygtninges børn og børnebørn – som aldrig har sat deres ben i Palæstina – kan fortælle levende om de store, luftige huse og hektar efter hektar af olivenlunde og appelsinplantager, som familien rådede over, inden den blev fordrevet.

Og det er måske ikke så mærkeligt, at familierne i de overfyldte, beskidte og fattige palæstinensiske flygtningelejligheder holder liv i drømmen om en dag at vende hjem til den fædrende gård – for drømmen er noget af det, der holder folk oppe i en håbløs hverdag.

De palæstinensiske flygtninge og efterkommere i tal	
Jordan	Ca. 2 mio.
Libanon	Mere end 400.000
Syrien	Næsten 500.000 (i hvert fald frem til borgerkrigen 2011-i dag, hvor mange enten er blevet dræbt eller flygtede på ny).
Vestbredden	800.000
Gazastriben	Lidt over 1 mio.
Israel (internt fordrevne)	Mindst en kvart million palæstinensere er det, man kalder internt fordrevne i Israel. Det vil sige at de er blevet tvunget til at forlade deres oprindelige hjem og flygte til en anden by i Israel.

Mange palæstinensiske flygtninge har gemt nøglen til det hus, de selv, deres forældre eller bedsteforældre flygtede fra i 1948 og årene efter. Huset er måske revet ned i dag, men nøglen bevares i generation efter generation.

En flygtningelejr behøver ikke bestå af telte. Mange lejre for palæstinensiske flygtninge er i dag egentlige slumbyer, der ligger som forstæder til større byer. Fotoet er fra den palæstinensiske flygtningelejr Bourj' el-Barajneh i Beirut, Libanons hovedstad, 2005.

Palæstinensiske flygtninge har særstatus

Personer der i perioden fra 1. juni 1946 til 15. maj 1948 normalt boede i det område, der var Palæstina, og som mistede både deres hjem og deres levebrød som følge af konflikten i 1948, er ifølge FN's definition palæstinensiske flygtninge.

Som noget ganske særligt nedarves flygtningestatusen til de mandlige palæstinensiske flygtnings efterkommere – og den omfatter både deres egne børn og adoptivbørn. Disse børn får flygtningestatus, og sønnerne er dermed i stand til at give flygtningestatusen videre til deres børn.

Fordi flygtningestatusen går i arv, er de ca. 750.000 registrerede flygtninge, som FN's særlige kontor for palæstinensiske flygtninge (UNRWA) fik ansvaret for i 1950, i dag vokset til omkring 5 mio. mennesker. Det gør palæstinenserne til den største flygtningegruppe i verden. Mange af disse mennesker har aldrig nogensinde sat deres ben i Palæstina, men har boet hele deres liv i flygtningelejre i Libanon, Jordan eller Syrien.

Flygtningene fra 1967 betegnes af FN som »internt fordrevne« og kan ikke få hjælp. Palæstinenserne regner de internt fordrevne med i flygtningegruppen og når dermed op på én flygtningegruppe på mere end 7 mio. mennesker, som de mener, alle skal have ret til at vende tilbage til deres oprindelsessted eller modtage kompensation.

Som argument bruger de FN's resolution 194 fra 1948, der fastslår, at »flygtninge, som ønsker at vende hjem og leve i fred med deres naboer, bør have lov til det så hurtigt som muligt«. Den fastslår også, at de, der vælger ikke at vende hjem, har ret til kompensation for den ejendom, de har mistet.

Mange peger også på resolution 237, som FN's Sikkerhedsråd vedtog umiddelbart efter Seksdageskrigen i 1967. Resolution 237 opfordrer den israelske regering til at »gøre det muligt at vende tilbage for de, der er flygtet fra området siden fjendtlighederne brød ud«.

Striden om, hvem der kan betegnes som flygtninge, og hvem der har ret til at vende hjem, har været et af de mest betændte spørgsmål under fredsforhandlingerne mellem israelere og palæstinensere.